

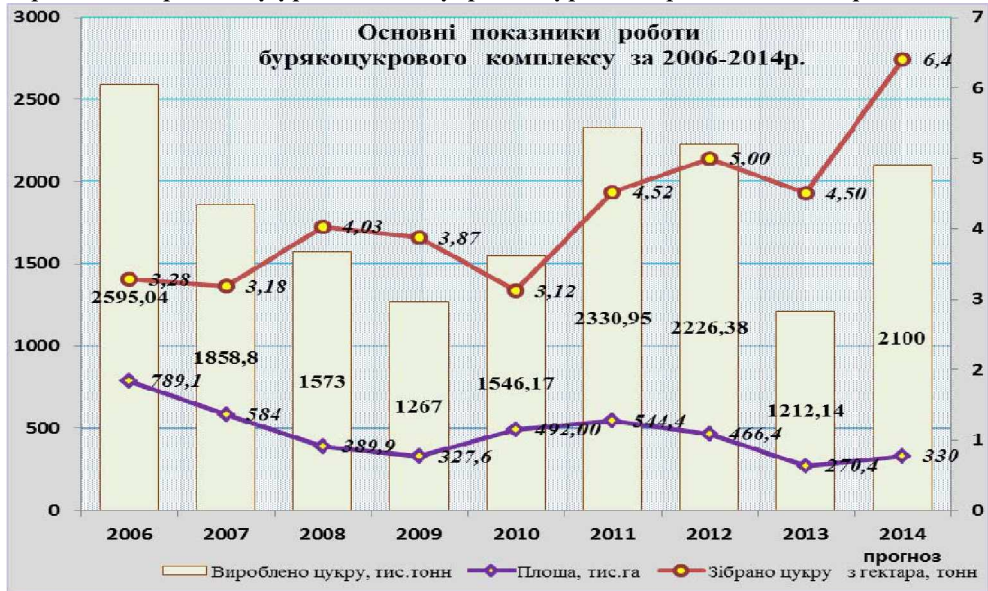
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦУКРОВИХ ЗАВОДІВ

І.Й.Кравченко

Національний університет харчових технологій

Дієва політика ефективного та динамічного розвитку агропромислового комплексу полягає в необхідності впровадження інвестиційних та інноваційних процесів, їх інтеграції у глобальну ринкову економіку. Внаслідок низької оборотності капіталу, сезонності виробництва, а також потреби в захисті вітчизняного виробника, особливо важливою є державна підтримка харчової і переробної промисловості, особливо це стосується цукрової галузі. Конкуренція на світовому ринку цукру впливає на внутрішній ринок, а цукор вироблений з тростини, ставить вітчизняних виробників в нерівні умови на зовнішніх ринках. Останні роки цукровики стабільно збільшують виробництво цукру з гектара площі, що дає можливість зменшити собівартість цукру. В 2014/2015 маркетинговому році за

даними НАЦУ «Укрцукор» очікується зібрати понад 6,4 тонни цукру з гектара, та отримати в середньому урожайність цукрових буряків на рівні 470 центнерів.

*Складено автором на основі [1,2]

За даними Мінагрополітики, станом на початок грудня 2014р. цукрових буряків викопано на площі 330,2 тис. га, накопано 15,4 млн. тонн при урожайності 470 ц/га, в 2013 р. цей показник становив 403 ц/га. Від початку виробництва станом на другу декаду грудня 2014 року перероблено 14,11 млн. тонн цукрових буряків та вироблено 1989,8 тис. тонн цукру, в 2013 р. – 1167,2 тис. тонн. В цілому, Міністерство аграрної політики та продовольства України прогнозує ріст обсягів виробництва цукру в Україні у 2014/2015 МР до 2,1 млн. тонн з 1,2 млн. тонн у попередньому сезоні[1,с.10]. Зміна собівартості цукру цього сезону залежить від ціни на газ, пальне, вугілля та вартість цукрових буряків.

Подолання наслідків кризи й відродження конкурентоспроможності українського цукру на світовому ринку стало однією з основних проблем країни. Важливим пріоритетом руху у цьому напрямку є інноваційний розвиток цукрової галузі, активізація якої формує інвестиційну привабливість галузі. Основним джерелом фінансування інновацій є власні кошти цукрових заводів, однак через їх недостатність підприємства цукрової галузі не здатні фінансувати інноваційні проекти, а ставки кредитів - високі.

Одним із перспективних напрямів інноваційного розвитку цукрової галузі є поєднання на цукровому заводі виробництва цукру та біоетанолу, що сприятиме вирішенню продовольчої та енергетичної проблем, збільшенню прибутковості підприємств. Реалізація технології поєднання виробництва, дає змогу збільшити посіви цукрового буряку, кількість робочих місць при його переробці, забезпечити конкурентну спроможність біоетанолу на ринку за рахунок зменшення ціни на сировину, що можливо тільки в єдиному виробництві. Якщо в останні роки на альтернативному паливі працював 1 цукровий завод, то у 2014 році - вже 10 заводів. Використання альтернативних видів палива може суттєво знизити собівартість виробництва цукру. У порівнянні із природним газом біопаливо дешевше приблизно в три рази. Останній рік характеризується підвищення цін на матеріально-технічні

ресурси. За період із січня по вересень 2014 року індекс витрат сільгоспвиробників виріс на 33%. Зокрема, такий стрибок цін відбувся через подорожчання нафтопродуктів на 44%, мінеральних добрив – на 50% та інше. У структурі собівартості цукрових буряків матеріально-технічні ресурси займають до 74%. Витрати на 1 га цукрових буряків в 2014 році зросли до 16-18 тис. грн. Слід зазначити, що така динаміка цін на матеріально-технічні ресурси вплине на ріст собівартості продукції рослинництва урожаю 2015 року.

Наразі цукру-піску виробляється більше за потреби населення та вітчизняної промисловості. При постійному зростанні виробничих витрат доходи від реалізації продукції залишаються на сталому рівні, що стримує модернізацію вітчизняних цукрових заводів та покращення готової продукції. В сучасних умовах без вирішення проблем підвищення якості цукру підприємства цукрової галузі України не можуть виходити не тільки на світовий ринок, але, на сьогоднішній день, і на внутрішній. Контроль якості цукру проводиться з урахуванням всіх вимог ДСТУ, а також сучасних додаткових вимог замовника. Підприємства, які впровадили системи НАССР та ISO постійно підтримують та поліпшують системи управління безпечністю та якістю харчових продуктів, безперервно поліпшують системи шляхом підвищення їх результативності, використовуючи зовнішнє та внутрішнє інформування, аналізування, внутрішній аудит[2].

Проблема інноваційного розвитку цукрових заводів ускладнюється через недостатню кількість спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи для цукрової галузі. Всім відомо, що виробництво цукру з буряків відрізняється від інших виробництв харчової промисловості складністю ведення технологічних процесів. Керівництво процесами виробництва цукру полягає в забезпеченні роботи заводу з мінімальними втратами сировини, з високим виходом цукру та мінімальними енерговитратами. Цю функцію може успішно виконувати лише фахівець з хорошими знаннями механізмів проходження процесів.

Вузькоспеціалізоване виробництво продукції цукрової промисловості потребує пошуків напрямів виробничої диверсифікації, що сприятиме розширенню асортименту, стабільному збуту продукції та забезпечить цукровим заводам додаткові кошти та робочі місця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коротинський, О.В. Цукрова галузь України / О.В.Коротинський // Вісник цукровиків України.-2014.-№12(103). – С. 9-12.
2. Ярчук М.М. Інформація про підсумки роботи НАЦУ “Укрцукор” в 2013 році [Електроннийресурс] / Ярчук М.М. Режимдоступу: <http://sugarconf.com/custom/files/ua>